

## СТРУКТУРНО-ТИПОЛОГІЧНІ ПАРАМЕТРИ СПОЛУЧНИКОВИХ ПОРІВНЯЛЬНИХ КОНСТРУКЦІЙ У РОМАНІ МАРІЇ МАТІОС “СОЛОДКА ДАРУСЯ”

Порівняльні конструкції української мови не можна назвати недослідженими. Навпаки, вони активно вивчаються. Зокрема існує дуже насичена монографія І.К. Кучеренка [1959], розділи чи фрагменти розділів у курсах сучасної української літературної мови тощо. Різні аспекти порівнянь стали предметом дисертаційних досліджень Г.Я. Довженко [1969], Л.В. Голоюх [1996], М.С. Заборної [1997], Н.П. Шаповалової [1998], Л.В. Прокопчук [2000], С.М. Рошко [2001], причому дослідження проводились переважно або виключно на матеріалі художньої літератури. Однак невивченого, нез'ясованого в проблематиці компаративних конструкцій залишається поки що значно більше, ніж з'ясованого. Подальша (і поглиблена) розробка проблематики порівнянь в українській мові, зважаючи на складність, розмаїтість та фундаментальну вагомість їх для мови в цілому і художнього мовлення зокрема, залишається нагальною потребою. Спробуємо розібратися в цій проблематиці, спираючись на мову роману М. Матіос “Солодка Даруся”.

Володимир Базилевський у своєму виражальному роздумі-есе “Самознищення таланту” сказав: “Схиляючись перед прозою цього покоління, ризикну зауважити, що, можливо, доказом і виправданням немарності його існування стане “Солодка Даруся” Марії Матіос. Те, що вдалося їй висловити, означити прикладом, напівпрояснити підтекстом, не вдалося жодному з її ровесників” [1]. А Ігор Римарук у короткій передмові до цього роману, чи, як визначила жанр свого твору авторка, “драмі на три життя”, зазначає: “це данина пам’яті. А також (чи передовсім?..) – нашій мові. [...] Про вишталтованість Твого стилю в “Ружі-Дарусі” – та про розкошування в буковинських лексичних потоках-розтоках – обіцяю написати окремо” [6,7-8]. Про мову цього “непроминального твору” (Дмитро Павличко) хочеться говорити і говорити. Багата і завжди доречна образність. Тонке й точне використання діалекту, діалектних фразеологізмів та порівняльних зворотів.

Дозволимо собі розглянути порівняльні конструкції, ужиті письменницею в романі “Солодка Даруся”. Усього їх ми нарахували 388 таких конструкцій. Серед цих 388 порівнянь 333 – сполучникові, враховуючи й конструкції з модальними, інакше гіпотетичними частками, що теж можуть очолювати порівняння. Структурним організатором порівняння може бути навіть прийменник, пор.: *“випускав дим з люльки змалілий до дитини Танасій Максим’юк”* [5,125], *“діставав потиличника від іншого шкільника, трохи розумнішого від себе”* [5,16]. Зазвичай подібний порівняльний сенс виражається у першому випадку сполучником *як*: *“Даруся, зів’яла, геть зовсім безсила, змаліла, як дитинка, мовчки давала себе обертати* [5,13], а в другому за допомогою сполучника *ніж*: *“кінь був до нього добріший, ніж люди”* [5,166].

Якщо зіставити сполучникові порівняльні конструкції роману М. Матіос та творів М. Коцюбинського (останні ми досить докладно вивчали й володіємо відповідним матеріалом [4]), за їх показниками, тобто сполучниками чи модальними частками, то можемо констатувати як спільні, так і відмінні риси. Кількість показників майже збігається, бо в М. Коцюбинського сполучникові порівняння вибудовуються 15-ма показниками [4], а в М. Матіос 16-ма. При цьому у М.М. Коцюбинського є показники, відсутні у М. Матіос: *сливе, як* (у значенні “ніж”), *що та хоч*, а в М. Матіос, відповідно, показники, яких не вживав М. Коцюбинський: *нібито* (10 ужитків), *начебто* (3 ужитки), *немовби* (2 ужитки), *якби* (9 ужитків) і в одному випадку конструкція *чим – тим* з компаративним сенсом: *“І чим холодніша вода, тим швидше біль відпускає Дарусю”* [5,15].

Особливу увагу звертає на себе показник із діалектним забарвленням *якби* (частіше з роздільним написанням – *як би*), який ми з обстежених творів (І.Котляревський, Т. Шевченко, І. Франко, Л. Українка, М. Коцюбинський, М. Черемшина) зафіксували з компаративним сенсом тільки в М. Черемшини. Пор. ужиток цих сполучників у романі “Солодка Даруся”: а) із злитим написанням показника – *“від минулої осені стало на тім боці якось так тихо, ніби там тривали щоденні поминки за щойновмерлими, чи так, якби тамтешні люди раптово об’їлися маковиння – і надовго впали у сплячку”* [2005,101-102]; б) із роздільним написанням – *“Аж чую – [...] нечиста сила говорить, людським голосом говорить, та страшним таким, та грубим, таким, як би ведмідь крізь малини дерся* [5,33], *“У відьом лице завсіди червоне, а в неї таке, як би сметаною поверх воску змащене”* [5,115]. Цей порівняльний сполучник уводиться словами *так, такий*, наявними у головному реченні чи в підметовій (суб’єктній) частині простого речення.

Серед наведених прикладів просте речення маємо з нашої точки зору у двох випадках, що вказані першими в пунктах *а* і *б*, причому в пункті *б* порівняльна структура є частиною складносурядного речення.

Найчастіше компаративні конструкції в “Солодкій Дарусі” очолюються сполучником *як* – їх тут 178, тобто 53,4 %. Це не якась специфічна прикмета, а відображення загальномовної ситуації: у М. Коцюбинського їх 50,8%, а в М. Черемшини (у формах *як* та *єк*) 53 %. Отже, у цих трьох авторів більше половини сполучникових компаративних конструкцій утворюються показником *як*. Так панування сполучника *як*, що зрідка займає і синтаксичну позицію сполучникового слова, тобто прислівника [4], пояснюється безпосередністю його семантичної скерованості на порівняння. Тільки він ніякими додатковими чи уточнюючими модальними співзначеннями ніколи не ускладнюється, виражаючи семантику порівняння і тільки порівняння. Пор. у складі простого речення: “Славко на цей раз мовчав як німий” [5,16], “А голос пливе звідусюди, як призахідне сонце, – лагідне, недокірливе, терпляче” [5,29]. Із виділенням в окреме підрядне речення: “Але радість для Михайла з Матронкою увалася, як увалась колись струна на Фіціковій скрипці саме посеред весільної “гуцулки” [5,91].

Зрідка при порівняльній конструкції з показником *як* з’являються вказівні слова *так* чи *такі*. З’являються вони і в простому, і в складному реченні, знаходячись у першому випадку в головному реченні, а в другому – за межами порівняльного звороту. Ці вказівні слова можуть стояти безпосередньо перед показником *як* або відмежовуватися від нього іншими словами. Показник у всіх цих випадках перестає бути сполучником: підноситься у ранг прислівника: Пор.: 1) “А потім ця мелодія-злодій запливає і розливається в жилах нечутно – так, як тече рідна кров людини” [5,85]; “села відбивалися між собою так само однаково, як відбивається людське обличчя у дзеркалі” [5,97]; 2) “любив усе робити так, як не в тутешніх людей і не скрізь” [5,99], “в його селі поволі ставало так тихо, як у Черемошнім по той бік ріки” [5,121].

Як бачимо, у складі простих речень вказівне слово *так* переважно стосується самої порівняльної конструкції з прислівником *як*, безпосередньо йому передуючи: “на жменьку сторонської, такої, як сам, круглої сироти” [5,82]. Займенник *такий* у простому реченні не передує безпосередньо порівняльному звороту тільки в кількох випадках: “на сьогорічні [барабулі – О.М.] в Дарусі неврожай, такі дрібні, як ліскові горіхи” [5,24]. У складному ж реченні нормою є побудова, за якої займенник *такий* узгоджується з певним словом, а вже це слово керує підрядним порівняльним реченням: “Німецький офіцер... із таким знаком на рукаві, як у Черемошному писали писанки – двома перекладеними навхрест і загнутими в різні боки скобами” [5,128]. Відзначена розбіжність, між іншим, слугує ще одним доказом нашої думки [4], що більшість порівняльних конструкцій увходять до складу простого речення. Порівняльна конструкція є, всупереч думці багатьох мовознавців, окремим підрядним реченням лише тоді, коли вона являє реальну, а не домислювану, віртуальну реченнєву структуру.

Як зручний – короткий і семантично неускладнений засіб, сполучник *як* може, повторюючись, утворювати до чотирьох порівняльних зворотів у межах одного речення: “Михайлові захотілося впасти лицем у сніг на срібному горбі з того боку, де знову заклично трубив ріг, як зрілий олень у шлюбну свою пору; бо не лишилося на світі нічого, окрім полохливого, як пташка, Матрончиного серця в Михайловій жмені... і отого різдвяного рогу, що ставав то тривожним, як гул повеневої води, то несамовитим, як чоловік біля вдатної йому жінки” [5,103].

Марія Матіос уживає порівняння як сильний засіб художнього, образного мовлення, а її талант підказує їй точні, нестандартні, глибинні компаративні побудови, у яких сполучники добираються не згірше самих об’єктів порівняння, поєднуючись відповідно до своїх семантичних, виразових спроможностей. Поєднуватися можуть найрізноманітніші сполуки, серед яких показник *як* займає чільне місце: “звивиста, як гадина, і зелена, мов кобилічка, ріка” [5,102]; “Але, дивіться, вони собі файно любляться, ніби вчора побралися, і живуть тихонько, як миші за лубом” [5,126].

Модальний сполучник *ніби*, ужитий у “Солодкій Дарусі” 72 рази (це – 21,6%), є другим після *як* показником порівняльних конструкцій цього роману. Тут уподобання М. Матіос і М. Коцюбинського різко розходяться, бо в усіх творах останнього сполучник *ніби* ужитий з компаративним значенням тільки тричі. В ієрархії сполучникових порівняльних засобів М. Коцюбинського він займає лише дванадцяте місце: письменник явно його не любив. Зазначена розбіжність зумовлена часом та індивідуально-авторськими уподобанням передусім М. Коцюбинського, а не М. Матіос, бо в “Частотному словнику сучасної української художньої прози” *ніби* серед компаративних засобів теж займає, як і в М. Матіос, друге місце після *як* [8].

В академічному одинадцятитомнику *ніби* у функції порівняльного сполучника тлумачиться не зовсім коректно: “у знач.: *наче, неначе, мов, немов*” [7, т.5, 418]. Якщо *ніби* має те ж значення, що й чотири інші порівняльні сполучники, то навіщо вони здалися мові? І чотири “аналоги” не є семантично тотожними (компаративна сила *неначе* і *немов* більша, ніж у сполучника *наче* і *мов*;

із цих останніх *мов* семантично ближче до *як*, *ніж*, *наче*), і *наче* має свій власний функціонально-семантичний відтінок. Цей відтінок передусім полягає у підкресленій модальності, суб'єктивності побудови, яка є акцентовано неадекватною, тільки уявно наближеною до реального стану речей. Пор.: “*На ньому якомось незграбно, ніби на виріст, висіла темно-зелена форма з портупейми стовбурчилися, ніби під вітром, штани-галіфе і блистали юхтові чоботи*” [5,152-153]. Підкреслюється, що насправді формою висіла незграбно не тому, що була “на виріст”, а галіфе стовбурчилися не від вітру. Порівняння подаються як приблизна, але спеціально недостовірна інформація, зумовлена нехиттю до достовірності.

У розглянутому прикладі структура порівнянь зі сполучником *ніби* ґрунтується на відразі до описуваного. Однак почуття може бути зовсім іншим – співчуттям, уболіванням: “*І мусить вона відходити тиждень, ніби вертатися з того світу*”, “*Голову зносило кудись так далеко, що вона чимдужче тримала її обома руками, ніби боронилася від злодія*” [5,13-14], однак акцентована неадекватність як семантична підвалина компаративної специфіки сполучника *ніби* залишається незмінною. У реченні “*З-поміж хлопцевих ніг стирчав обріз, ніби націлений в небо*” [5,146] акцентована неадекватність ховає біль, тугу, горе. Не в небо був націлений той обріз, а в ворогів – німців, потім “совітів”. У контексті: розстріляний і роздягнений Іван біля теж розстріляної дівчини під стіною сільради, куди зігнали все село, компаративний зворот з *ніби* не пафосно говорить більше і яскравіше, ніж важка викривальна промова. І сполучник *ніби* ніяким іншим у цьому реченні заступитися не може.

Показник *ніби* нерідко має за межами порівняльного звороту співвідносне слово *так*. У складі простого речення: “*Голова постукав пальцями по столі, підкрутив вус так, ніби хотів з нього скрутити цигарку*” [5,70]. У складному реченні з підрядним порівняльним: “*Але ніхто більше не чув – не видів від них ні привіту, ні одвіту і ніякого іншого знаку, так, ніби людей віднесла вода без сліду*” [5,104].

Часте поєднання співвідносного прислівника *так* зі сполучником *ніби* призвело в розвитку мови до того, що цей прислівник почав, прирісши до *ніби*, переходити в склад порівняльних зворотів. Це призвело до появи фактично нового складного порівняльного сполучника *так ніби*: “*він сміливо посунув на Ірину з вилами, так ніби мав її зараз узяти на зубці і закинути в саме пекло*” [5,51], “*лиш великі градини котилися їй по щоці і ніяк не могли зупинитися, так ніби хотіли доплсти сметанним лицем до самого моря*” [5,118]. Цей компаративний сполучник може вводити не лише порівняльні звороти в простому реченні, а й підрядні речення у реченні складному: “*А далі з-за дверей почувся шурхіт, так ніби хто одбирав кукурудзяні качани*” [5,107]. Компаративи з *ніби* здатні й до парцеляції: “*жінка щезла, як річкова нявка. Ніби запалася жива людина в землю безслідно*” [5,95].

Порівняльні конструкції зі сполучником *як* та *ніби* складають 75%, три чверті всіх сполучникових порівнянь у романі “Солодка Даруся”. Остання їх чверть розподілена аж між 14-ма різними компаративними сполучниками (і частками). Це, в порядку зменшення частотності, *мов* (ужито 15 разів), *нібито* (14 разів), *ніж* (десять), *якби* (дев'ять), *немов* (сім), *наче* (теж сім). Лише по чотири рази з'являються сполучники *гейби*, *мовби*, *неначе*, тричі – *начебто*, і двічі – сполучник *немовби* та квазісполучник *аж*. А порівняльні конструкції зі сполучником *аніж* та двоскладовим *чим ... тим*, про який уже мовилося, представлені тільки по одному разу. Розглянемо всі ці компаративні утворення.

Третє місце порівняльного сполучника *мов*, так би мовити, його узагальненою, загально-українською позицією. Третє за вживаністю місце він посідає і в М. Коцюбинського, і в сучасній українській прозі. Судячи за даними існуючих словників та словопоказчиків, у Т. Шевченка і Л. Українки цей сполучник стоїть навіть на другому місці.

Сполучник *мов* має найменшу дозу модальності: до сенсу простого зіставлення тут додається лише ледве відчутний нюанс близькості, відтінок ірреальності. Тому з усіх українських порівняльних сполучників *мов* стоїть найближче до *як*, де діє просте порівняння, без будь-яких модальних додатків: “*верталися Михайло з Матронкою з коляди додому, і стали, мов укопані, глянувши на другий бік порубаного Черемоша*” [5,102] “*дитина щебече, мов сороченя*” [5,138], пор. з повторенням: “*Матронка до Марії – Михайло поза Маріїну стайню, лиш визирне з-поза стіни, мов злодій, і знов сховається, мов злодій*” [5,137]. Сполучник *мов* найчастіше поєднується, зрозуміло, з *як*: “*залізні обручі спадали з неї, як листя з дерева, ... аж не хотілося зранку розплющувати очей, а отак би лежати ... і радіти, що біль зникнув, мов і не було його ніколи*” [5,47].

Четверте місце сполучника *нібито*, якого М. Коцюбинський у своїх художніх творах не вжив жодного разу (зате у Т. Шевченка цей сполучник на шостому місці, а в Л. Українки на сьомому), зумовлене у М. Матіос тим, що письменниця високо цінує твірний сполучник *ніби* (друге місце). Функціонально сполучник *нібито* мало чим відрізняється від свого джерела *ніби*, лише суфікс – *то* трохи посилює гіпотетичну допустовість його компаративності: *нібито* не так, але насправді так. Пор. ужиток цих сполучників поряд, причому конструкція з *нібито* підкреслює конструкцію

з ніби: “І тут Матронка скинулася, ніби зі сну, нібито мала намір не пустити дитину, але дитина вже стояла перед офіцером” [5,156]. Сполучник може вводити як порівняльні звороти у простому реченні, так і підрядні порівняльні речення у складному реченні: 1) “Лишилося одне тіло, нібито й не Дарусине, не зболене не зчорніле, а чиясь чуже” [5,29]; 2) “Але радість для Михайла з Матронкою увалася ... – нібито й не ночувала тут радість ніколи” [5,91].

Семантична специфіка компаративного *нібито* легко перетворює цей сполучник у частку: “очі в них все одно *нібито* зв’язані якимсь невидимим шнурком” [5,81]. У поєднанні з *так* розглядувана лексема може творити єдиний складний компаративний сполучник: “Запустив роботи, не люди не показується, лиш жінку з дитиною пазить, *так нібито ніхто до нього не мав гризоти*” [5,116]. Пор. ще випадок парцеляції, у якій *так* виступає вказівним словом, а не компаративним сполучником: “Матронка була дуже побита. *Так, нібито* вона з висоти падала, а били її буками чи батогами по всьому тілу” [5,115].

Наступний за вживаністю порівняльний сполучник *ніж*. На відміну від інших компаративних засобів, що так чи інакше вказують на схожість суб’єкта й об’єкта (тобто порівнюваного явища й того з чим воно порівнюється), акцентує увагу, навпаки, на несхожості, розбіжності, поєднується для цього з формою вищого ступеня прикметника або прислівника: “З курми вона говорить краще, *ніж із людьми*” [5,11], “Для Дарусі це страшніше, *ніж напади болю*” [5,34], “Зварений для борщу буряк має менш багровий колір, *ніж у цю мить лице голови сільради*” [5,71].

Не так уже рідко (9 разів) М. Матіос уживає компаративний сполучник *якби*, що має виразне діалектне забарвлення, а за своїм змістом наближається до сполучника *ніби*. Академічний одинадцятитомний словник його не фіксує, подаючи лише сполучник *якби* з іншим наголосом і, головне, іншим значенням – умовним (“*Якби ви знали, паничі, як люди плачуть живучи*”), а також з’ясувальним [7, т.11, 635]. Цей діалектний сполучник уже розглянуто вище.

Решта порівняльних сполучників (їх 9 рахунків і одноразове *аніж*, наведене вище) у “Солодкій Дарусі” належать до рідковживаних. По сім разів з’являються конструкції з *немов* і *наче*: “По два боки мілкого навесні і повноводого влітку, але незалежно від пори року, завжди гомінкого і спішного Черемоша, між горбів і кичер, *немов у глибокій жіночій пазусі, гніздилися двоє гірських сіл з однаковою назвою – Черемошне*” [5,97], “слова їй зашпортувалися в роті, *наче спіткалися об каміння*” [5,50]. Пор. і поєднання цих двох сполучників із додавання всюдисущого *як*: “«Гора-маре» проникає в людину нечутно – *наче смаковита, солодка отрута сну у приспану ласкою жінку, і скрадається до невинної душі, як ласиця під коров’ячий дійок, і боляче раниць, немов тупий ніж*” [5,84]. Застосування тут трьох різних компаративних сполучників не тільки підносить барвистість опису, а й передає якоюсь мірою ритм, мелодику “гора-маре” – “велику музику надглибокого душевного потрясіння”. Зворот з *наче* долучає до компаративності ледве відчутний мрійний відтінок модальності, далі структура з *як* не долучає до порівняльності ніяких відтінків, а врешті завершальна побудова з *немов* вибухає спалахом відчуттєвої модальності не згірше ножа.

Лише по чотири рази в романі з’являються порівняння з *мовби*, *неначе* й діалектним *гейби*. Останній сполучник фігурує в словнику, але з позначкою “діал.” І надто приблизним визначенням: “Наче, немов” [7, т.2, 46]. СУМ взагалі визначає порівняльні сполучники дуже некоректно – через інші сполучники, які упорядникові статті чисто суб’єктивно визнаються синонімічними. А насправді: сполучник *гейби* містить більший обсяг модальності, ніж *наче* і менший, ніж *немов*: “А Цвичок грав у дримбу і дивився по через паркан, *гейби і не на Дарусю, а лиш на подвір’я*” [5,45]. У трьох інших випадках *гейби* виступає в позиції частки, але відтінок модальної компаративності не втрачає: “Сказати, що навіть тут, у горах, було багато охочих грати на дрибах – не скажеш, бо час якийсь настав *гейби* не для веселості” [5,40]. До речі, компаративні конструкції з *гейби* у романі скупчені в одному місці об’ємом у 18 сторінок (с.40–57) і всі стосуються Цвичка та його дриμβ. Письменниця пограла цим сполучником-часткою, як на дриμβі, і облишила цей засіб. Такий прийом повального застосування певного порівняльного сполучника авторка використовує і в деяких інших випадках. Наприклад, шість із семи ужитків сполучника *немов* зосереджені на шести сторінках твору (с.81-86).

Можна констатувати закономірність, яка дуже проявляється і в М. Коцюбинського, і в М. Матіос. Порівняльні сполучники із спільним коренем уживаються тим частіше, чим простішою є їх структура. В обох письменників *мов* частіше за *немов*, а *мовби* – рідше за *немов* (у М. Коцюбинського – тільки один раз). *Немовби* – ще рідше у М. Матіос (двічі), а в М. Коцюбинського даний сполучник взагалі не з’являється. В українській мові цей ланцюжок продовжується, але – в інших авторів. Словник сучасної прози фіксує ще, з нижчою за *немовби* частотністю, *мовбито* і *немовбито*. Обидва вони є у творах І. Франка, а *немовбито* – і в Л. Українки. Сказане стосується і ланцюжка, що починається сполучником *наче*: *наче*, *неначе* (на цьому показник у М. Коцюбинського закінчується), *начетбо* (є у М. Матіос). У інших авторів є ще *начеб* (за структурою він мав би стати перед *начетбо*), *неначеб*, *неначетбо* (всі три є у творах Л. Українки).

Залишилося сказати ще про квазісполучник *аж*. Академічний словник кваліфікує *аж* як підсилювальну частку і сполучник, але не порівняльний [7, т. 1, 22-23]. Між тим у “Солодкій Дарусі” (як і в творах М. Коцюбинського) підсильний сенс *аж* іноді супроводжується компаративною семою. Найвиразніше це помітно у двох випадках, де *аж* явно виконує роль порівняльного сполучника і вводить підрядне порівняльне речення: “заграв у бік Дарусиного двору якоїсь дуже тужної, *аж* кури перестали порпатися в пилюці, а пес завертів хвостом і подався в буду” [5, 45]. Ми називаємо порівняльне *аж* квазікомпаративним тому, що ніхто з дослідників його з компаративемами не пов’язує. А може, це просто недогляд і префіксоїд *квазі*- тут зайвий? Адже до праць І.Р. Вихованця сполучник *ніж* теж не зараховувався до порівняльних [2, 352-353].

Порівняння вживаються для кращого розкриття предмета розмови (у складі порівняння це – *суб’єкт*) шляхом його зіставлення з якимись іншими предметами чи явищами (це – *об’єкт* порівняння) на ґрунті якоїсь їх спільності (це – *засада* порівняння).

Ці три компоненти – *суб’єкт*, *об’єкт* і *засада* – становлять зміст порівняння, який у Марії Матіос є дуже оригінальним, небуденним і водночас строго вписаним у реалії гуцульського сільського життя. А формою порівняння, організатором його структури керує передусім *показник* – у нашому матеріалі сполучник чи його заміник. Доречний, адекватний добір порівняльних сполучників (яких в українській мові є багато) значною мірою підвищує якість, соковитість, барвистість уживаних М. Матіос порівнянь. Можна сказати точніше. Здається, немає мови, що є настільки багатого порівняльними показниками, як українська мова. Із цього порівняльного арсеналу кожен автор обирає якусь частину, що більше імponує його способу мислення. Немає жодного письменника, який використав би всі порівняльні показники української мови, як немає й такого письменника, який би зовсім до них не звертався. Марія Матіос дбайливо дібрала свій комплект порівняльних показників і майстерно вибудувала ті структури, що можуть бути споруджені цими показниками.

#### Список використаних джерел

1. Базилевський В. Самознищення таланту / В. Базилевський // Літературна Україна. – 2006, 14 грудня.
2. Вихованець І.Р., Городенська, К.Г. Теоретична морфологія української мови / І.Р. Вихованець (ред.). – К.: Університетське видавництво “Пульсари”, 2004. – 398с.
3. Марчук О.І. Порівняльні конструкції зі сполучником як у мові Михайла Коцюбинського / О.І. Марчук // Волинь-Житомирщина. Історико-філологічний зб. з регіональних проблем. – Житомир, 2002. – № 8. – С. 48 – 59.
4. Марчук О.І. Структурно-типологічні параметри порівняльних конструкцій в ідіостилі М.М. Коцюбинського : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філолог. наук : спец. 10.02.01 “Українська мова” / О.І.Марчук . – Одеса, 2003. – 20с.
5. Матіос М.В. Солодка Даруся. Драма на три життя / М.В. Матіос. – вид. 3-тє. – Львів: ЛА “Піраміда”, 2005. – 176с.
6. Римарук І. “Трояка ружа, або Солодка Даруся” / М.В. Матіос Солодка Даруся. Драма на три життя. – вид. 3-є. – Львів: ЛА “Піраміда”, 2005. – 176с.– С.7 – 8.
7. Словник української мови / ред. кол. І.К. Білодід, А.А. Бурячок та ін. – К.: Наук. думка, 1970 – 1980. – Т. 1 – 11.
8. Частотний словник сучасної української художньої прози / Частотний словник сучасної української художньої прози: В 2 т., 1981: – К.: Наук. думка, 1981, – Т. 1,2.

**Анотація.** У статті розглянуто коло питань, пов’язаних із особливостями функціонування компаративних конструкцій у художньому мовленні; з’ясовано специфіку структури і типології сполучникових порівнянь у романі М. Матіос “Солодка Даруся”, а також порівнянь узагалі. Йдеться і про розв’язання теоретичних проблем порівняльних конструкцій української мови.

**Ключові слова:** порівняння, компаративна конструкція, порівняльні сполучники, структурно-типологічні параметри, порівняльний зворот, підрядне порівняльне речення.

**Summary.** The article deals with the problem of comparative constructions functioning in belles-lettres style; the peculiarities of the construction and the typology of conjunctive comparisons in Marya Matios’ novel “Sweet Darusya” have been investigated. The theoretical problems of comparative constructions in the Ukrainian language are also presented.

**Key words:** comparison, comparative construction, comparative conjunctions, structural typological parameters, comparative phrase, comparative subordinate clause.